

Magazín21

Prosinec 2025
VII. ročník

Jediný oficiální zpravodaj
Zlínského kraje

foto: V. Černá

www.magazin21.cz

Šťastné a veselé Vánoce!

Kraj pořídí
moderní bateriové
a elektrické vlaky

Rozhovor
s náměstkyní hejtmana
Eliškou Olšákovou

Za adventními
výlety
na Slovácko

Meziříčská hvězdárna
má centrum pro
vzdělávání a výzkum

Zlíns Kraj bez
hranic **kraj**

21 ZPRÁV Z JEDNADVACÍTKY

1. Zlínský kraj už má jasno, v jakých disciplínách a kde se bude v roce 2028 soutěžit na **Olympiádě dětí a mládeže**, kterou hostí od 24. do 29. června. V šestadvaceti sportech změní své síly více než tři tisícovky nadějí z celé republiky. Závodit se bude ve Zlíně, Kroměříži, Otrokovicích, Holešově, Bystřici pod Hostýnem a na Rusavě. Děti změní síly například v atletice, plavání, tenise, fotbalu, volejbale, veslování či minigolfu.

2. Titul Volkswagen **Firma roku 2025** získala ve Zlínském kraji společnost MONET+, která je software housem se specializací na kyberbezpečnost, digitální identitu a platby. Mezi živnostníky si titul MONETA **Živnostník roku 2025** Zlínského kraje odvezl výrobce společenské hry Petr Valla.

3. Mezi oceněnými v celostátní soutěži Knihovna roku nechybělo ani několik zástupců ze Zlínského kraje. **Městská knihovna Josefa Čizmáře Vizovice** obsadila druhé místo v kategorii městských knihoven, **Místní knihovna ve Vidči** získala diplom za příkladnou práci a rozvoj komunitních služeb a Lucie Čevelová z **Knihovny Kroměřížska** obdržela cenu MARK, určenou inspirativním knihovnickům a knihovnicím do 35 let.

4. **Uherskohradištská nemocnice** pravidelně připravuje **podcast Pulsování** – rozhovory s lékaři a dalšími odborníky z nemocnice. Zabývají se tématy od pediatrie, gynekologie a vysokého krevního tlaku přes nemoci tlustého střeva až po dárčovství krve. Vydány už jsou na dvě desítky dílů, které zájemci najdou na stránkách www.nemuh.cz.

5. Hejtmanství 198 tisíci korunami podpořilo další pokračování projektu **Zlínský architektonický manuál**, který připravuje spolek aARCHITEKTURA a kontinuálně se věnuje popularizaci architektury, urbanismu a historie Zlína a jeho okolí. Nyní přinese mimo jiné novou tematickou trasu zaměřenou na zeleň, parky a zahrady Zlína. Více je na www.zam.zlin.eu.

6. S aktuálními informacemi o financování sociálních služeb v příštím roce, legislativních změnách nebo chystaných krajských projektech se seznámili **poskytovatelé sociálních služeb** na setkání, které pro ně v listopadu uspořádal Zlínský kraj.

7. Druhé místo v celostátní anketě **Strom roku** vybojovala **hrušeň**

z Uherskohradištska. Roste na loukách u Míkovic, mezi Chříby a Vizovickými vrchy, a místní jí říkají „Naša hruška na Radovách“. Hlasovalo pro ni přes 8,5 tisíce lidí.

8. Ještě do **10. prosince** mohou zájemci žádat Zlínský kraj o **dotace na podporu sportu** v obcích do tří tisíc obyvatel, na činnost a rozvoj mládežnického sportu i na pořádání jednorázových akcí v prvním pololetí roku 2026. O peníze se letos nově žádá nyní, a ne až v lednu, jako tomu bylo doposud.

9. S blížícím se termínem **podávání přihlášek na střední školy** se ve Zlínském kraji koná série aktivit, které mají žákům devátých tříd a jejich rodičům usnadnit rozhodování o dalším studiu. V prosinci jsou to především dny otevřených dveří, jejich seznam je na portálu o vzdělávání ve Zlínském kraji Zkola.cz.

10. Částku 105 tisíc korun si díky **Burze filantropie**, která se uskutečnila v Uherském Hradišti, mezi sebe rozdělily tři místní neziskové organizace – spolek Mýtina; Junák – český skaut, středisko Psohlavci Uherské Hradiště; a PAHOP, Zdravotní ústav paliativní a hospicové péče. Peníze využijí k financování svých projektů. Mezi dárci byl i Zlínský kraj, jeden z hlavních partnerů akce.

11. Jedno město, čtyři sociální byty, pět životních osudů – to je dokumentární časosběrný snímek **Byt či nebyt**, který v listopadu vstoupil do českých kin. Vznikl jako první celovečerní film studentů a studentek Fakulty multimediálních komunikací **Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně**, který zamířil do kinodistribuce.

12. Zaměstnankyně krajského úřadu z odboru Kanceláře hejtmána, oddělení pro zvláštní úkoly, **Martina Reková** obdržela za dlouhodobou spolupráci s Hasičských záchranným sborem Zlínského kraje a dobrovolnými hasiči v regionu **Plaketu generálního ředitele HZS ČR**. Slavnostní ceremoniál se uskutečnil na Pražském hradě.

13. Nové **Bellis Centrum**, které nabízí pomoc, porozumění a podporu ženám, jež procházejí léčbou rakoviny prsu nebo mají diagnózu za sebou, se otevře ve Zlíně v 54. budově v areálu Svit. Slavnostní akce se koná ve čtvrtek **11. prosince** od 17 hodin. Centrum je součástí patientského projektu Bellis fungujícího pod Aliancí žen s rakovinou prsu.

14. **Vodojem ve Hvozdně** dostal novou podobu díky známému sprejovovi a street art umělci Michalu Filákovi alias ProroKovi. V hlavní roli jsou tentokrát rejnoci, oblíbení obyvatelé zlínské zoologické zahrady.

15. **Čtyři nové autobusy** značky MAN s pohonem na elektřinu budou zajišťovat městskou hromadnou dopravu v **Kroměříži**. První tři vozy budou dodány během příštího roku, poslední začátkem roku 2027. Náklady na pořízení činí necelých 57 milionů korun.

16. **Zdravotnická záchranná služba Zlínského kraje** opět získala nejvyšší diamantové ocenění v péči o pacienty s cévní mozkovou příhodou. Cenu, kterou uděluje iniciativa Angeles, obdržela krajská záchranná už počtvrté v řadě.

17. **Nové solární osvětlení** zvýší bezpečnost cyklistů i chodců na frekventované trase mezi poliklinikou a podjezdem pod železniční tratí v **Otrokovicích**. Město zde nechalo nainstalovat další solární světelné knoflíky, které se automaticky rozsvěcují po setmění.

18. Na společném sociálně-uměleckém projektu s názvem Stejný jako ty pracuje nyní třicet studentů **Střední uměleckopřmyslové školy Uherské Hradiště**. Vydávají se do chráněných bydlí, aby se setkali s klienty a umělecky zachytili jejich osobnost i životní příběh. Vzniknou umělecké portréty, fotografický sociální dokument, multimediální díla i knižní publikace.

19. Babička, Hra, která se zvrtila, Starý bílý muž, Drákula – komedie děsu a Tiše buší Ploština. To jsou tituly, které si **Městské divadlo Zlín** připravilo pro své předplatitele na rok 2026. Roční předplatné za 1 140 korun už je v prodeji, lidé díky němu získají slevy na vstupenky, možnost přednostní rezervace a další výhody.

20. Zlínský kraj i v příštím roce finančně podpoří **konání žákovských olympiád** a odborných soutěží, které rozvíjejí talent a zájem mladých lidí nejen o technické a přírodovědné obory. Hejtmanství nyní usiluje o dotaci 808 tisíc korun z ministerstva školství. Celková částka na uspořádání soutěží je 1,42 milionu, kraj se na nákladech bude podílet zhruba čtyřiceti procenty z vlastního rozpočtu.

21. **Zlínská zoo** letos začíná **rekordní zájem návštěvníků**. Podle všech ukazatelů a statistik zřejmě přepíše historické tabulky návštěvnosti a poprvé překoná hranici 800 000 návštěvníků v jednom roce. Ve srovnání s rokem 2024 to znamená nárůst o téměř 50 000 osob.

foto: Škoda Group

Hejtmanství získalo 1,7 miliardy na bateriové a elektrické vlaky

Celkem 1,7 miliardy korun z Modernizačního fondu financovaného Evropskou unií získá Zlínský kraj na pořízení sedmi vlakových jednotek s bateriovým pohonem (BEMU) a sedmi vlakových jednotek s elektrickým pohonem (EMU). Nahradit mají soupravy s dieselovým pohonem, oproti kterým budou ekologičtější a nabídnou i úspornější provoz.

„Máme velkou radost, že patříme ke krajům, které uspěly v dotačním řízení, a podařilo se nám dosáhnout na tento velký balík peněz ze Státního fondu životního prostředí. Bateriové a elektrické vlaky nabízejí ve srovnání s těmi dieselovými několik výhod. Mezi ty hlavní patří nižší provozní náklady, menší nároky na údržbu a ekologický provoz,“ vysvětlil statutární náměstek hejtmana Zlínského kraje Radek Doležel, odpovědný za dopravu.

Ekologie, nižší náklady, tichý provoz

Nové BEMU a EMU jednotky se vyznačují také tichým chodem s výrazně nižším hlukem než dieselové, což zlepšuje komfort cestujících i kvalitu života obyvatel v okolí trati. Další velkou předností BEMU jednotek je, že ke svému provozu nepotřebují trakční vedení, mohou tedy jezdit i na neelektri-

fikovaných tratích. Při brzdění mohou navíc bateriové vlaky vracet energii zpět do baterie. Ekologičnost bateriových a elektrických vlaků pak spočívá v tom, že neprodukují oxidy dusíku ani saze – na rozdíl od dieselových motorů, které spalují fosilní paliva. Pokud se elektrina vyrábí z obnovitelných zdrojů, například větru nebo solární energie, může být jejich provoz prakticky uhlíkově neutrální.

↑ VÝHODA. Předností BEMU jednotek je, že mohou jezdit i na neelektrifikovaných tratích.

Jezdit budou od roku 2029

S nasazením nových vlakových jednotek Zlínský kraj počítá postupně od platnosti nových jízdních řádů v prosinci 2029, tedy v rámci nově vyso- soutěžených smluv s drážními dopravci pro období let 2029 až 2039. Dopravci na jejich pořízení využijí právě dotaci z Modernizačního fondu, kterou jim kraj zprostředkoval. ■

Jan Vandík

Na kterých linkách se s nimi počítá?

Rožnov p. Rad. → Val. Meziříčí
 Rožnov p. Rad. → Val. Meziříčí → Vsetín → Val. Klobouky → Bylnice
 Velké Karlovice → Vsetín → Val. Klobouky → Bylnice
 Velké Karlovice → Vsetín
 Vizovice → Zlín → Otrokovice
 Vizovice → Zlín → Otrokovice → Přerov → Olomouc
 Vizovice → Zlín → Otrokovice → Staré Město u Uh. Hradiště
 Zlín → Otrokovice

Vznikl plán na vyčištění Vrbetic

Zlínský kraj vítá krok vlády, která po jedenácti letech od výbuchů muničních skladů ve Vrbeticích schválila první etapu přípravy asanace zasaženého území. Kabinet schválil vypsání dotačního programu, který umožní financovat pyrotechnický průzkum a zpracování studie proveditelnosti. Kraj však zároveň od státu očekává zajištění následného hloubkového vyčištění celého zasaženého prostoru. „Bereme to po letech nečinnosti jako posun, ale je potřeba zdůraznit, že jde pouze o dílčí krok, který bez následné asanace problém neřeší. Od státu očekáváme nejen finanční garanci na kompletní náklady spojené s asanací, ale i odborné zajištění celého procesu,“ uvedl hejtmán Radim Holíš. ■

(red)

Region láká stále více turistů

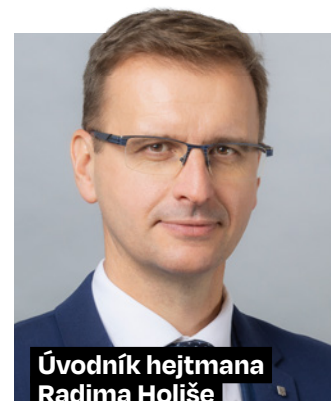
Zlínský kraj letos patří mezi nejdynamičtější se rozvíjející turistické regiony Česka. Ve 3. čtvrtletí roku 2025 zavítalo do hromadných ubytovacích zařízení více než 314 tisíc hostů, což je o čtyři procenta více než loni, a zvýšil se i počet přenocování. Dorazilo také historicky nejvíce zahraničních návštěvníků, rovněž ti v kraji strávili více nocí. „To ukazuje, že návštěvníci nejen přijíždějí, ale také chtějí v kraji zůstat déle – poznat přírodu, historii i místní gastronomii. K tomu přispívá stále pestřejší nabídka produktů od lázeňských pobytů v Luhačovicích přes nabídku kulturních cílů až po kvalitní gastronomii,“ řekl krajský radní pro kulturu a cestovní ruch Ivan Lásk. ■

(red)

Bývalé hraniční přechody se modernizují

Z budov, které po vstupu České republiky do Schengenu zůstaly bez využití, se stávají místa, která nabídnou potřebné zázemí řidičům kamionů. Zlínský kraj se pustil do modernizace objektů na bývalých hraničních přechodech se Slovenskem – ve Střelné a Starém Hrozenkově. „Rozhodli jsme se dát jim nový smysl a vybudovat zde kvalitní zázemí pro řidiče kamionů, kteří dnes často postrádají vhodné místo k odpočinku,“ sdělil náměstek hejtmana pro oblast majetku David Vychytil. Ve Střelné už nové zázemí funguje od letošního jara, ve Starém Hrozenkově by měl podobný prostor začít sloužit na jaře příštího roku. Náklady přesáhnou 16 milionů korun. ■

(van)

Úvodník hejtmana Radima Holíše

Milí čtenáři, Zlínský kraj oslavil pětadvacet let od svého vzniku, otevřel novou výjezdovou základnu zdravotnických záchranářů v Luhačovicích, domov pro seniory v Liptále a úspěšně dokončil opravu našeho nejdelšího mostu v kraji – v Napajedlích. Zavedl také bezplatné cestování veřejnou dopravou pro lidi nad 75 let, pořídil do Baťovy nemocnice nový mamograf a podnikl první zahraniční podnikatelskou misi do Texasu. Zlínský kraj letos dokončil nespočet dalších projektů a s vervou se pustil do nových výzev.

Říkám sice Zlínský kraj, ale mám na mysli především lidi, kterým na našem regionu záleží a kteří pro něj každý den pracují. Proto bych chtěl poděkovat všem kolegům v radě kraje, na úřadu i v našich organizacích. A také vám všem, kteří se zajímáte o dění kolem sebe a pomáháte, aby náš kraj byl dobrým místem k životu.

Přeji vám, abyste se na sklonku roku mohli na chvíli zastavit, ohlédnout se za vším pěkným, co vás letos potkalo, a užít si poklidné Vánoce.

Milí čtenáři, přeji vám hodně zdraví, času s vašimi blízkými a chuť do všeho, co přinese nový rok. Budeme se na vás těšit zase v lednu.

Kapacity odlehčovací služby Áčko se zvyšují

Centrum Áčko ve Valašském Meziříčí rozšíří kapacitu své pobytové odlehčovací služby ze tří na šest lůžek, a to díky novým prostorům, které vznikly po rozsáhlé rekonstrukci vedlejší budovy v areálu organizace. Služba by se měla spustit od 1. února 2026 a fungovat bude v nepřetržitém, celoročním provozu. V nové budově vzniknou dvě domácnosti, každá pro tři klienty – děti a mladé dospělé do 26 let. „Odlehčovací služba Áčko dlouhodobě reaguje na potřeby pečujících rodin. Navýšení kapacity a rozšíření provozu jim umožní zvolnit, načerpat síly a zároveň mít jistotu, že jejich děti jsou v bezpečí a v odborné péči,“ podotkla náměstkyně hejtmana pro sociální věci Eliška Olšáková. ■

(žal)

Chceme, aby lidé mohli žít co nejdéle ve svém přirozeném prostředí

Zajištění dostupných a kvalitních sociálních služeb patří mezi dlouhodobé priority Zlínského kraje. Ten se v posledních letech zaměřuje nejen na rozvoj tradičních zařízení, ale také na podporu komunitních a terénních forem péče. Investuje však rovněž do modernizace budov, výstavby nových domovů pro seniory a připravuje i další zajímavé projekty. O aktuálním stavu sociálních služeb, jejich financování a novinkách, které kraj chystá, hovoří náměstkyně hejtmana Zlínského kraje pro sociální oblast ELIŠKA OLŠÁKOVÁ.

Paní náměstkyně, jak byste zhodnotila aktuální situaci v sociálních službách ve Zlínském kraji?

Síť sociálních služeb ve Zlínském kraji je v současnosti stabilní, i když se průběžně objevují nové potřeby a požadavky na její rozvoj. Na ty se snažíme pružně reagovat a aktivně je podporovat. Vznikají menší komunitní služby určené lidem se zdravotním postižením a zároveň rozvíjíme terénní sociální služby, které umožňují poskytovat péči přímo v přirozeném prostředí klientů – tedy v jejich domovech. Proto ve spolupráci s obcemi dlouhodobě investujeme i do jejich personálního zajištění. Mimo státní dotace financujeme 120 pracovních úvazků pečovatelek, které pomáhají seniorům a osobám se zdravotním postižením. Na začátku příštího roku zahájíme dvouletý projekt zaměřený na rozšíření kapacit osobní asistence. Chceme podpořit až 45 nových pracovních míst pro asistenty, kteří budou poskytovat podporu lidem v jejich každodenním životě.

Jaké máte před sebou další cíle a úkoly?

Kromě posilování terénních a ambulantních služeb se soustředíme také na lepší podporu osob, které o své blízké pečují. Zřídili jsme proto pozici koordinátora pečujících. Připravujeme rovněž Centrum duševního zdraví pro děti v Otrokovicích. Nezapomínáme však ani na materiální zázemí sociálních služeb. Modernizujeme stávající budovy a zároveň plánujeme výstavbu nových, aby sociální služby odpovídaly současným standardům a potřebám uživatelů.

Hodláte tedy do budoucna posilovat také pobytové sociální služby?

Ano, v současné době jsme dokončili přípravu na zahájení provozu nového Domova pro seniory v Liptále, který nabídne kapacitu 58 lůžek. Plánujeme také výstavbu zařízení v obci Hovězí s více než

50 lůžky, nového domova pro seniory v Uherském Hradišti s kapacitou 70 lůžek a také domova se zvláštním režimem na Velehradě, určeného pro osoby s Alzheimerovou chorobou a jinými typy demencí. Tento objekt by měl rovněž disponovat 70 lůžky. Pro všechny tyto stavby už máme zajištěné potřebné pozemky. Současně hledáme vhodnou lokalitu ve Zlíně a jeho okolí pro další domov pro seniory s kapacitou do 70 lůžek. Naší dlouhodobou prioritou je pokračovat v transformaci sociálních služeb a rozvíjet menší komunitní formy péče, jako je chráněné bydlení, které umožňují lidem žít co nejvíce samostatně a v prostředí blízkém běžnému životu.

přistoupit ke změně – systém by měl být víceletý, stabilní a předvídatelný, aby poskytovatelé mohli efektivně plánovat své služby a rozvíjet je podle potřeb obyvatel. Zároveň je nezbytné do něj zajistit více peněz, aby bylo možné reagovat na rostoucí poptávku způsobenou demografickými změnami i na zvýšené nároky spojené s péčí o seniory, osoby se zdravotním postižením či lidi s duševním onemocněním.

Pokud se stát opozdí s vyplácením dotací, poskytovatelé sociálních služeb nemají z čeho fungovat. Pomáhá jim nějak v této nepříjemné situaci kraj?

Jak vnímáte současný systém financování sociálních služeb v naší zemi?

Jako velmi komplikovaný. Poskytovatelé se často dozvídají výši přidělených prostředků až na podzim, přestože služby zajišťují a provozují po celý rok. Systém je založen na kombinaci více zdrojů – zahrnuje státní a krajské dotace, příspěvky obcí, úhrady od klientů včetně příspěvku na péči, platby od zdravotních pojišťoven i další vlastní příjmy. Takto roztržštěný systém financování však výrazně komplikuje dlouhodobé plánování rozpočtů v jednotlivých zařízeních. Proto je do budoucna nutné

Ano. Aby nedocházelo k problémům s financováním sociálních služeb na začátku roku, poskytujeme už několik let jejich poskytovatelům návratnou finanční výpomoc. Díky této podpoře mohou organizace zajistit plynulý provoz i v období, kdy ještě nemají k dispozici všechny dotační prostředky. Pro příští rok jsme na tuto formu pomoci vyčlenili přibližně 700 milionů korun. Zároveň reagujeme na hrozící rozpočtové provizorium a rozhodli jsme se prodloužit lhůtu pro čerpání dotací z dosavadních tří na pět měsíců. Návratná finanční výpomoc přitom vůbec není samozřejmostí – poskytuje ji pouze asi polo-

vina krajů, a to většinou v nižší výši než my ve Zlínském kraji.

Vraťme se ještě k plánovanému Centru duševního zdraví pro děti v Otrokovicích – to vzniká jako jedno z vůbec prvních v republice. Co všechno nabídne? Proč je podle vás právě tento typ pomoci tak důležitý?

Toto centrum poskytne komplexní podporu dětem a jejich rodinám, které se potýkají s psychickými obtížemi. Počet dětí s úzkostmi, projevy sebepoškozování či sebevražednými myšlenkami v posledních letech stále roste. Klíčové je problémy rozpoznat včas, nabídnout odbornou pomoc a předejít tak zhoršení stavu či nutnosti hospitalizace. Situace v oblasti dětské psychiatrie je přitom ve Zlínském kraji i v celém Česku velmi vážná. Centrum bude vůbec prvním zařízením svého druhu v kraji. Jeho odborný tým budou tvořit dětský psychiatr, klinický psycholog, psychiatrická sestra, ale i sociální pracovníci, speciální pedagogové a rodinní poradci, kteří společně zajistí jak zdravotní, tak sociální péči. Velké poděkování patří řediteli Poradenského a krizového centra Zlín Marku Miklášovi, který se o vznik tohoto zařízení dlouhodobě a s velkým úsilím zasazoval.

Blíží se Vánoce a začátek nového roku. Co byste popřála pracovníkům a klientům sociálních služeb ve Zlínském kraji?

Především radostné a klidné prožití vánočních svátků a do nového roku mnoho zdraví, štěstí a osobní pohody. Naším pracovníkům děkuji za jejich nasazení, lidskost a každodenní péči, kterou věnují druhým – bez nich by náš sociální systém nemohl fungovat tak, jak funguje. Klientům pak přeji, aby pro ně rok 2026 byl obdobím bezpečí, podpory a nových příležitostí k naplněnému životu. Věřím, že nový rok bude pro nás všechny rokem vzájemnosti, solidarity a naděje. ■

Jan Vandíř

Hvězdárna Valašské Meziříčí otevřela moderní centrum pro vzdělávání a výzkum

Po více než šedesáti letech se krajská Hvězdárna Valašské Meziříčí dočkala významného rozšíření. Otevřela nové Kulturní a kreativní centrum, které poskytne moderní zázemí pro vzdělávání, popularizaci vědy i výzkum. Jeho stavba včetně vybavení přišla na více než 80 milionů korun. Téměř 50 milionů pokryla dotace z Národního plánu obnovy, více než 30 milionů pak uhradil Zlínský kraj.

„Chceme, aby se děti už od mala zajímaly o technické obory, vědu a vesmír. Nové centrum vnímáme jako moderní vstupní bránu do tohoto světa. Když jsme o jeho vzniku rozhodovali, věděli jsme, že nejde o jednorázovou investici, ale o začátek dlouhodobého rozvoje hvězdárny. Inspirací nám bylo mimo jiné například Boeing centrum, které jsme navštívili během pracovní cesty v Texasu,“ říká hejtman Radim Holíš.

Místo pro zvědavé děti i vědecké experimenty

Nové centrum bude hostit řadu aktivit – od mládežnických kroužků, workshopů

a víkendových programů pro rodiny s dětmi přes letní tábory zaměřené na astronomii a techniku až po vícedenní pobytové akce pro školy. Jeho součástí jsou také prostory určené pro výzkum a vývoj, zejména v oblasti kosmických experimentů a vývoje observační techniky.

„Chtěli jsme vytvořit prostor, kde se propojí zvědavost s věděním, technika s tvořivostí a vzdělávání s inspirací. Věříme, že právě tento nový objekt k tomu poskytne ideální podmínky,“ řekl ředitel hvězdárny Libor Lenža.

S univerzitou až do vesmíru

Hvězdárna spolupracuje s Mendelovou univerzitou v Brně. Připojí se k experimentu na Mezinárodní kosmické stanici, který se bude zabývat výzkumem chování řas ve vesmíru. Spolupracovat bude také na misi CIMER, jejímž cílem je vypustit do vesmíru první český satelit navržený studenty, i na experimentu AstroDesmus, jenž má za úkol zjistit, zda by české mikroskopické řasy mohly fungovat jako nástroj pro budoucí těžbu kovů a přežití na Marsu. ■

Jan Vandík

Výjezdová základna v Kroměříži má nový kabát

Ze základny na kroměřížské Havlíčkově ulici vyjíždějí záchranářské týmy už více než dvacet let. Nyní se dočkala zásadní rekonstrukce. Objekt byl zateplen, vyměnila se okna, vrata i dveře a na střechu se umístily fotovoltaické panely včetně bateriových úložišť.

Záchranářské posádky díky tomu získaly podstatně modernější zázemí a provoz budovy je teď ekonomičtější. Investorem akce za 16 milionů korun byl Zlínský kraj, téměř polovinu z této částky pokryla evropská dotace z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027.

„Máme vybudovanou infrastrukturu, o kterou je potřeba pečovat a systematicky ji modernizovat. Naším cílem je, aby všechny krajské budovy odpovídaly současným standardům a zároveň byly energeticky úspornější. Díky investicím do obnovy se nám daří postupně zlepšovat technický stav krajských budov, snižovat jejich provozní náklady a zároveň vytvářet kvalitnější prostředí

pro lidi, kteří pracují v našich organizacích,“ uvedl hejtman Zlínského kraje Radim Holíš.

Úspora téměř čtvrt milionu ročně

„Co se týká budovy v Kroměříži, počítáme s finanční úspo-

rou nákladů za energie zhruba 30 procent. Jsme tak na částce přibližně 230 000 tisíc korun ročně. Samozřejmě s ohledem na výši investice je reálná návratnost delší. Nicméně je nutné brát v potaz také celkové zlepšení technického stavu objektu, které už bylo nutností, stejně jako zmodernizované prostředí pro naše výjezdové týmy a další zaměstnance,“ poznamenal ředitel Zdravotnické záchranné služby Zlínského kraje Josef Valenta.

Kroměřížská výjezdová základna je za poslední rok v kraji už desátou, na jejíž střechu byly fotovoltaické panely umístěny. ■

(red)

Vsetínská nemocnice zrekonstruovala porodnici

Dva pokoje na stanici šestinedělí získaly vlastní sociální zařízení, porodní sál novou moderní porodní vanu a úpravu největšího pokoje, gynekologická stanice zase kompletní klimatizaci. To jsou novinky, které nyní nabízí ženám gynekologicko-porodnické oddělení Vsetínské nemocnice. Modernizace, jež splnila přání mnoha rodiček či zdravotníků, přišla na šest milionů korun. Přispěl na ni i Zlínský kraj.

Samotná přestavba na stanici šestinedělí byla spojena s výměnou stoupaček v pavilonu B a zasáhla všechen patra objektu. „Probíhala za plného provozu a vyžádala si součinnost zdravotnických provozů i toleranci ze strany hospitalizovaných pacientů,“ uvedl provozní náměstek Filip Holzmüller.

Nového vzhledu a vybavení se dočkala také největší pokoj na porodních sálech, který má nyní moderní sociální zázemí, nové obklady a podlahu, ale především porodní vanu za více než půl milionu, určenou pro relaxaci rodičky i porody do vody. „Je modernější, komfortnější, s možností lepšího přístupu k rodičce, ale také s větším využitím relaxačních technik,“ popsal zástupce primáře gynekologicko-porodnického oddělení Martin Janáč. ■

(red)

Krajskou záchrannou službu vede nový ředitel

Zdravotnickou záchrannou službu Zlínského kraje vede od 1. prosince nový ředitel Jan Šebek Cholewa. Ve funkci vystřídal Josefa Valentu, který stál v čele záchranky od dubna 2012.

Jan Šebek Cholewa v minulosti obsadil na několika manažerských pozicích v privátním sektoru, od jara 2024 pak jako náměstek pro personalistiku a vnější vztahy a později jako zástupce ředitele Nemocnice Kyjov. „Chci navázat na spoustu dobré práce, která byla na krajské záchrance udělána či započata pod vedením pana ředitele Valenty. Zaměřit se hodlám zejména na spolupráci a komunikaci se zaměstnanci, zkvalitnění náborové činnosti a na rozvoj digitalizace v přednemocniční neodkladné péči, který je pro mě i mé budoucí kolegy velkou výzvou,“ řekl nový ředitel Šebek Cholewa. ■

(van)

Školy budou mít terapeutické prostory

Zlínský kraj přispěje na dva projekty, které pomohou zlepšit vzdělávací podmínky žákům se speciálními potřebami. Moderní terapeutické prostory získají v ZŠ Pod Dubíčkem v Bystřici pod Hostýnem i bojkovické základní škole Štefánikova.

„Oba projekty jsou zaměřené na úpravu školních prostor a vyžadují specifické stavební i technické řešení. Důležité je zajistit nejen funkčnost a bezpečnost, ale také vhodné podmínky pro terapeutické a vzdělávací aktivity,“ uvedl krajský radní pro investice Miroslav Zemánek.

Moderní zázemí

Základní škola Pod Dubíčkem v Bystřici pod Hostýnem získá moderní zázemí pro speciální terapie. Druhý projekt, nazvaný Startujeme se zelenou, připravila bojkovická ZŠ Štefánikova. V rámci něj vznikne venkovní ergoterapeutická dílna, kde budou žáci s mentálním postižením rozvíjet své pracovní a výtvarné dovednosti, což podpoří jejich budoucí uplatnění.

Projekty budou financovány z evropských dotací, celkové náklady dosáhnou zhruba 11,5 milionu korun. Zlínský kraj přispěje dohromady asi 3,4 milionu. ■

(Žal)

Kraj přispěje na opravu úřadu v Prlově

Krajští radní schválili individuální investiční dotaci ve výši jednoho milionu korun pro obec Prlov. Peníze půjdou na obnovu kulturního domu a obecního úřadu, celkové náklady přesáhnou 1,7 milionu. Zbýlou částku uhradí obec.

Prlov získal na tentýž projekt dotaci v rámci Programu na podporu obnovy venkova. Z důvodu neočekávaných událostí nezávislých obcí, které se objevily v době realizace projektu, byl ale nucen odstoupit od smlouvy o poskytnutí dotace. „Po odstranění původní izolace stropu kulturního domu zhodnotil statik střešní konstrukci kulturního domu jako havarijní. Kulturní dům pak musel být z důvodu zajištění bezpečnosti okamžitě uzavřen,“ vysvětlil náměstek hejtmana Tomáš Chmela.

„Nyní se Prlov na kraj obrátil s novou žádostí o individuální finanční podporu. Rozhodli jsme se pomoci vzhledem ke zcela kritické a mimořádné situaci, kterou způsobila vyšší moc,“ dodal Chmela. ■

(Žal)

Digitální technická mapa Zlínského kraje usnadňuje život projektantům i obcím

Už více než rok slouží stavebníkům, projektantům, obcím i běžným uživatelům nový pomocník – Digitální technická mapa Zlínského kraje. Propojuje data o skutečném stavu území s digitálními technologiemi a poskytuje detailní přehled o dopravní i technické infrastruktuře.

„Díky tomu máme nástroj, který dokáže propojit informace o celé infrastruktuře kraje do jednoho přehledného systému. Můžeme tak efektivněji plánovat, předcházet chybám a šetřit čas i peníze veřejné správy i soukromému sektoru,“ uvedl náměstek hejtmana Zlínského kraje pro strategický rozvoj Tomáš Chmela.

Digitální technická mapa (DTM) zobrazuje aktuální reálný stav budov, silnic, mostů, chodníků, inženýrských sítí i dalších objektů v kraji a obsahuje informace o vodovodech, kanalizacích, plynovodech, elektrických a telekomunikačních vedeních či ochranných pásmech. Umožňuje všechny sítě dopravní a technické infrastruktury vyhledat snadno

a rychle na jednom místě, s garancí kvality a zdroje dat.

Zlínský kraj je lídrem

Zlínský kraj je v zavádění DTM mezi kraji průkopníkem a lídrem. „Nebýt Zlínského kraje, digitální technické mapy dnes v našich krajích nemáme,“ řekla Dagmar Bíňová z Českého úřadu zeměměřického a katastrálního.

Projektanti a stavební úřady díky DTM získávají přístup k aktuálním a přesným informacím, což zrychluje proces přípravy staveb i vydávání povolení. Správci sítí mohou snáze plánovat údržbu a rekonstrukce, zatímco obce a města mají k dispozici spolehlivý nástroj pro územní plánování. Běžní uživatelé pak mohou DTM použít například při přípravě stavby

nebo koupi pozemku, kdy jim ukáže, které inženýrské sítě se nacházejí pod zemí a kudy přesně vedou. Zlínský kraj neustále pracuje na dalším rozvoji a vylepšení DTM. Do budoucna by tak mapa například měla zobrazovat kromě těch stávajících také plánované stavby infrastruktury.

DTM Zlínského kraje pro veřejnost i další informace jsou dostupné na webových stránkách dtm.zlinskykraj.cz. ■

Jan Vandík

Projekt Digitální technická mapa ČR ve Zlínském kraji byl spolufinancován z Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020. Celkové výdaje činily více než 194 milionů korun, z toho více než 164 milionů tvořily prostředky Evropské unie.

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Podnikání
a inovace pro konkurenceschopnost

Pomazánky, vejce, ovoce. Seniorský těší rautové snídaně

V domovech pro seniory na Vsetínsku se začalo snídat jinak. Klientům zpřístupňují pobyt rautové snídaně, které jim umožňují vybrat si jídlo podle chuti. Jde o trend, který se uchytil i v pobytových službách v různých částech Evropy. „Nově se rozšiřuje i do českých domovů a my už máme první zkušenosti,“ zmínila Petra Tůmová ze Sociálních služeb Vsetín.

Nejde o nákladnou inovaci, přitom dokáže změnit atmosféru celého dopoledne a umožní seniorům cítit se jako v hotelu.

Pilotní snídaně se uskutečnila v Domově pro seniory Jasenka, kde si seniory mohli vybrat z čerstvého pečiva, pomazánek, koláčů, míchaných vajčinek či ovoce. Méně pohyblivým klientům nabídku přivezl pojezdový snídaňový vozík. O měsíc později následovala Karolinka s dvojnásobnou kapacitou a ještě větší účastí.

Podle odborníků i pracovníků vsetínských sociálních služeb má tento způsob podávání jídla hlubší význam. Rau-

tové snídaně vycházejí z principů takzvané gerontontutrice. Podporují chuť k jídlu, posilují sebevědomí a dávají seniorům možnost volby.

Z pohledu organizace je příprava náročnější – vyžaduje souhru kuchařů i pečovatelských

Výsledek ale stojí za to. Atmosféra je uvolněnější, seniory se více zapojují do společenského dění a zaměstnanci vidí okamžitý efekt své práce.

S podobným stylem stravování už mají zkušenosti i jinde – například Domov pro seniory Burešov ve Zlíně nabízí svým klientům už čtvrtým rokem rautové snídaně „na vidličku“.

V Sociálních službách Vsetín chtějí rautové snídaně postupně rozšířit i do dalších zařízení. Zatím počítají s jejich pořádáním zhruba jednou měsíčně. ■

(hol)

foto: archiv ZRIA

Texaská mise: memorandum s největší hospodářskou komorou

Memorandum o spolupráci s největší a nejvlivnější podnikatelskou organizací v San Antoniu Greater San Antonio Chamber of Commerce, která je obdobou hospodářské komory, podepsala v rámci podnikatelské mise do Texasu zlínská rozvojová agentura ZRIA.

Jde o další krok propojování regionálního byznysu s globálním světem inovací. „ZRIA systematicky vytváří příležitosti pro zlínské firmy v Texasu i americké ve Zlínském kraji. Buduje obousměrný most a v plánu je také návštěva texaských firem u nás. Podpis memoranda je důkazem, že i region, jako je Zlínský kraj, může aktivně vstupovat do globálních partnerství. Takové vazby otevírají našim firmám dveře k novým zkušenostem, inspiracím a moderním trendům v podnikání. Je to krok, který posiluje sebevědomí regionu i jeho mezinárodní postavení,“ uvedl náměstek hejtmana pro finance, majetek a rozvoj podnikání David Vychytil, který se také cesty do Texasu účastnil.

Konkrétní spolupráce

Podle ředitele strategického rozvoje agentury ZRIA Petra Kubíčka dokument přináší nové a konkrétní možnosti spolupráce a na jeho základě vzniknou společné projekty posilující inovace. „Obě strany budou pracovat na sdílení know-how, například při výměně talentů, které propojí zkušenosti zapojených regionů. Vše dostane naprosto konkrétní obsah a k jednotlivým závěrům a úkolům se budeme pravidelně vracet,“ popsal Kubíček.

Mise do Texasu se účastnilo třináct firem z perspektivních oborů. Vyhledávaly investory, partnery do svých dodavatelských řetězců a prověřovaly i možnosti založení společných podniků. Při návštěvě tří významných texaských měst

← **CENNÉ ZKUŠENOSTI.** Memorandum v Texasu podepsal za agenturu ZRIA Petr Kubíček (dole vpravo), mise se účastnil i krajský náměstek David Vychytil (nahore vpravo).

Dallas, San Antonio a Austin získaly mnoho cenných kontaktů a informací.

Greater San Antonio Chamber of Commerce je největší

a nejvlivnější pro-podnikatelskou organizací v regionu se 1 750 členy, která sídlí v San Antoniu, městu se silnou průmyslovou základnou v mnoha odvětvích, jako jsou aerokosmonautika, automotive, IT, kybernetická bezpečnost a biověda. „Právě tato struktura se přirozeně doplňuje s tím, co rozvíjíme ve Zlínském kraji,“ uzavřel Kubíček. ■

(red)

Otevíráme dveře podnikatelům z našeho kraje

Pane náměstku Vychytili, proč se delegace ze Zlínského kraje vydala až do Texasu?

Texas je dnes jednou z největších a nejrychleji rostoucích ekonomik světa. Zároveň zde jsou hluboké české kořeny. Naše cesta měla za cíl otevřít dveře podnikatelům ze Zlínského kraje. Především středně velkým firmám, které mají ambici růst, ale samy by se do Ameriky dostávaly těžko. Díky krajské podpoře jim zprostředkováváme kontakty do místního byznysu, na hospodářské komory i investory.

Jak vypadaly samotné schůzky v USA?

Navštívili jsme Dallas, San Antonio a Austin – tři ze čtyř největších měst Texasu. Bylo vidět, že nás v Americe vnímají jako zemi průmyslu a kvalitních technologií.

Měla cesta konkrétní výsledky?

Ano, některé firmy už jednají o možné výrobní spolupráci, například v oblasti obranného průmyslu. Pokud by tam byly samy, trvalo by mnohem déle se k těmto kontaktům dostat. Získali jsme i pozitivní zpětnou vazbu od českého velvyslance v USA a dalších diplomatů. Ocenili, že takto připravená regionální delegace je výjimečná.

Jak bude spolupráce pokračovat dál?

Tato podnikatelská mise byla jen začátkem. Už teď plánujeme další cestu do Texasu, které by se měli zúčastnit i vládní představitelé. Pracujeme na rozšíření spolupráce v oblasti vzdělávání. První čeští studenti už působí na univerzitě St. Mary's v San Antoniu, ti američtí k nám přijedou na jaře. Důležitá je pro nás i oblast kultury. Rádi bychom například dostali do Dallasu Filharmonii Bohuslava Martinů a budeme navazovat na další kulturní aktivity. ■

(hol)

V Uherskohradištské nemocnici začal sloužit nový heliport

Uherskohradištská nemocnice završila výstavbu nového heliportu. Úspěšně prošel kolaudačním řízením a probíhají poslední úpravy nutné pro získání povolení k provozu ze strany Úřadu pro civilní letectví.

„Navázali jsme na snahu Ministerstva zdravotnictví o zajištění maximální bezpečnosti a kvality provozu Letecké záchranné služby a vznik celostátní sítě certifikovaných heliportů pro přistání u páteřních zdravotnických zařízení. Do této sítě patří i Uherskohradištská nemocnice, přistoupili jsme proto k výstavbě nového heliportu. Ten nahradí dosavadní travnatou přistávací plochu ve

východní části areálu, kterou budeme v budoucnu opouštět,“ přiblížil Petr Sládek, předseda představenstva Uherskohradištské nemocnice.

„Stavební práce na heliportu jsou dokončeny a kolaudační řízení úspěšně uzavřeno. Pro získání povolení k provozu zbývá

ještě patřičně označit některé budovy v blízkosti heliportu a vykácením některých stromů uvolnit jižní směr, který má být pro Leteckou záchrannou službu hlavním příletovým směrem. Předpokládáme, že by vše mohlo proběhnout do konce tohoto roku,“ doplnil Pavel Lečbych, vedoucí útvaru stavebních investic.

Bezpečnější přistávání

Nový heliport se nachází za budovou F v jižní části areálu a splňuje veškeré požadavky nejnovějších leteckých norem. Nové řešení umožní bezpečnější přistávání za všech povětrnostních podmínek a zlepší logistické propojení s důležitými odděleními. ■

(red)

V Kroměříži chystají převazovou ambulanci

Novou ambulanci spustí do provozu oddělení ošetrovatelské péče ve spolupráci s chirurgickým oddělením Kroměřížské nemocnice. Takzvaná převazová ambulance se specializuje na péči o chronické a nehojící se rány a proleženiny. „Do ambulance se mohou objednat lidé, které trápí bércové vředy, proleženiny, nehojící se pooperační rány, poúrazové rány či diabetické vředy dolních končetin, a to na čísle 735 734 488. K dispozici jsou metody vlhkého hojení a další techniky podle nejnovějších trendů,“ uvedla vrchní sestra oddělení ošetrovatelské péče Alena Zatloukalová.

Převazová ambulance se připravuje v přízemí budovy C. ■

(red)

Největší rarity a zajímavosti Zlínského kraje

Zlínský kraj

Za 25 let fungování se náš region zásadně rozvinul a proměnil. Tentokrát se na něj ale podíváme trochu jinak. Znáte jeho nejzásadnější osobnosti? Nejteplejší a nejchladnější místa? Nejvyšší budovy nebo nejkrásnější stromy? V posledním díle seriálu 25 let Zlínského kraje jsme vytipovali rekordy, zajímavosti a kuriozity.

NEJVZDÁLENĚJŠÍ OBCE

Abyste přejeli autem z jednoho konce našeho kraje na druhý, budete muset urazit přes stovku kilometrů a vyhradit si okolo dvou hodin času. Jaké jsou obce ležící na samotné hranici regionu?

Nejzápadnější: Koryčany-Jestřabice (okres Kroměříž)

Nejvýchodnější: Velké Karlovice (okres Vsetín)

Nejsevernější: Lešná (okres Vsetín)

Nejižnější: Strání (okres Uherské Hradiště)

Nejvýše položená obec: Francova Lhota – Pulčín (okres Vsetín, 675 m n. m.). ■

NEJČASTĚJŠÍ JMÉNA A PŘÍJMENÍ

Nevymykáme se zbytku republiky, protože příjmení **Nováková** a **Novák** v kraji nosí nejvíce lidí. Podle statistik tu žije také hodně **Horáků**, **Navrátilů**, **Kovářů** a **Kučerů**. Mezi ženskými jmény vévodí **Marie**, mezi mužskými **Petr**. Pro čerstvě narozené děti jsou však v poslední době nejoblíbenějšími jmény **Eliška** a **Jakub**. ■

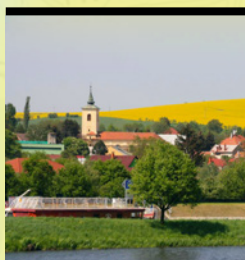

NEJCHLADNĚJŠÍ A NEJTEPLEJŠÍ MÍSTA

Vůbec nekrutější zimu od dob, co fungují měřicí stanice, pamatují meteorologové v roce 1929. Ve **Valašském Meziříčí** spadla 11. února teplota na **-40 stupňů Celsia**. Na ostatních místech na Valašsku bylo jen o něco málo tepleji. V **Ústí u Vsetína** tehdy dokonce dva měsíce v kuse teplota nikdy nestoupala nad nulu.

A kde bylo naopak největší vedro?

8. srpna 2013 ve **Starém Městě** zapsali teplotu **37,8 stupně Celsia** jako teplotní rekord kraje. Jen o desetinku pod touto hodnotou zůstali v **Bystřici pod Hostýnem**. Nejteplejším měsícem je v našem regionu dlouhodobě červenec. ■

NEJSTARŠÍ A NEJMLADŠÍ SÍDLA

Jedním z historicky nejstarších sídel v regionu je **Spytihněv**. Její vznik bývá spojován s knížetem Břetislavem, který vybojoval vládu nad územím Moravy v letech 1028 až 1030. Některé zdroje uvádějí první písemnou zmínku o Spytihněvi ze 12. století. A benjamínec kraje? **Karolinka**, dříve Karolinina Huť, byla původně sklárnou na okraji Nového Hrozenkova.

Od mateřské obce se odtrhla v roce 1949 a od roku 1998 má dokonce statut města. ■

NEJVYŠŠÍ BUDOVY

Ikonický **Batův mrakodrap**, dnešní sídlo Zlínského kraje, byl při dokončení v roce 1938 nejvyšší budovou u nás a druhou nejvyšší v Evropě. 77 metrů vysoká budova poutá pozornost i v dnešní době a je jedním z turisticky nejvyhledávanějších míst ve Zlíně. Ještě o sedm metrů vyšší je vůbec nejmohutnější zámecká věž v kraji, která je součástí **Arcibiskupského zámku v Kroměříži**. Nejvýše položená kaple je **kaple**

svatého Cyrila a Metoděje na Radhošti. Jednou z nejvyšších rozhleden je takzvaná **Valašská Eiffelovka**, **rozhledna Vartovna** na Vsetínsku, která měří 37 metrů. Pomyslnou cenu za největší panelák by zase vyhrály **budovy I. a II. segmentu** na Jižních Svazích ve Zlíně. ■

NEJVĚTŠÍ LÉKAŘSKÉ VÝKONY

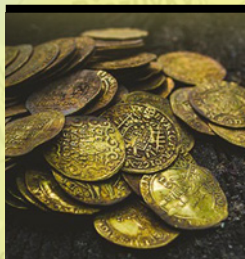
Řadu skvělých zákroků za sebou mají špičkoví lékaři z našich nemocnic. Jeden takový, který vyvolal ohlas po celé zemi, se povedl **odborníkům z Batovy nemocnice** ve Zlíně v roce 2013. Z těla ženy dokázali odstranit 36 kilogramů vážící rakovinový nádor. Mnoho průkopnických zákroků má za sebou známý zlínský oční chirurg **Pavel Stodůlka**. Účastnil se třeba vůbec první operace za pomoci laseru nebo dovedl vrátit zrak člověku, který byl přes půlstoletí slepý. ■

NEJKRÁSNEJŠÍ STROMY

Jedním z nejstarších stromů u nás je **Kobzova lípa** ve Francově Lhotě. O stovky let starém majestátním stromu se vypráví řada pověstí a obdivovat jej jezdí i turisté. V kraji máme řadu dalších nádherných stromů. Namátkou třeba **Židkův buk** v Lužné, **Dub rodiny** v Pitně, **hruška na Radovách** u Mikovic, která skončila druhá v letošním ročníku soutěže **Strom roku** nebo exotický **sekvojovec obrovský** v Břestku na Slovácku.

Kdo chce obdivovat krásné dřeviny, může sáhnout po knize **Památné stromy Zlínského kraje**, která je volně dostupná i na krajském webu. ■

NEJZAJÍMAVĚJŠÍ ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY

Plošně **opracovaný kamenný nástroj** z katastru Tlumačova je jedním z nejstarších nálezů v kraji. Je ze středního paleolitu, což je období 250–40 tisíc let před naším letopočtem. Archeologové na našem území odkryli další řadu zajímavostí. Třeba okolo 7 tisíc let starý fragment tváře takzvané **Rackovské Venuše**, **kus čelisti** z Malenovic dokládající pravěký kanibalismus,

zlatý poklad mincí z Hostýnských vrchů nebo stříbrné poklady z Lukova a Vsetínska a **unikátní meče** nalezené u Újezda či Holešova. ■

NEJVĚTŠÍ GÉNIOVÉ

Málokoho překvapí, že ve výčtu těch nejchytřejších lidí z našeho kraje nesmí chybět **Tomáš Baťa**. Zakladatel obuvnického impéria přinesl do podnikatelského světa řadu přelomových myšlenek. Navíc se dokázal obklopit schopnými a úspěšnými lidmi z různých oborů. S historií našeho regionu je spojená další řada veličanů – za génia byl považován **Jan Amos Komenský**, jeden z největších českých učenů. Z novějších dějin bychom mohli vzpomenout na profesora

Karla Kolomazníka, mezinárodně oceňovaného vědce zabývajícího se zpracováním odpadů. Řada vynikajících odborníků je spojena se Zlínskou **Univerzitou Tomáše Bati**. ■

ZEMĚPISNÁ NEJ

Věděli jste, že...? Nejvýše položený bod je **Čertův mlýn** (1 206 m n. m., Moravskoslezské Beskydy), naopak za nejnižší položený bod se považuje **hladina Moravy** u Uherského Ostrohu (173 m n. m.). Největší vodní plochou jsou **jezero štěrkovitě u Ostrožské Nové Vsi** (350 ha), největším rybníkem **Svárovský rybník u Hulína** (105 ha) a největší vodní nádrží je aktuálně **nádrž Slušovice** (78,42 ha). ■

100 stromů pro region. Zlínský kraj a Continental Barum spojují síly

foto: J. Salač

Zlínský kraj a firma Continental Barum se zapojily do společné dobrovolnické akce, při které jejich zaměstnanci vysadili 77 nových stromů u krajské silnice III/49720 mezi Doubravami a Velkým Ořechovem. Zúčastnili se jí i radní kraje včetně hejtmana Radima Holíše, vedení společnosti Continental Barum Otrokovice s jednatelem Tomášem Belzou či zástupci Ředitelství silnic Zlínského kraje.

Výsadbou nového stromořadí u Velkého Ořechova odstartovala dlouhodobá spolupráce Zlínského kraje a společnosti Continental Barum, která bude pokračovat péčí o krajinu v regionu v následujících třech letech. Do konce roku chtějí společně vysadit celkem stovku nových stromů.

Pilotní projekt

„Důležité nejsou jen opravy a údržba silnic, ale také prostředí v jejich okolí. Výsadba stromů je konkrétním způsobem, jak můžeme sami přispět ke zlepšení podmínek v krajině i kvality života lidí. Tuto akci vnímáme jako pilotní projekt a chceme v podob-

ných aktivitách pokračovat i do budoucna,“ potvrdil hejtmán Zlínského kraje Radim Holíš.

Výsadba pomůže přírodě

V nové aleji Zlínského kraje bude růst 77 nových stromů – dubů, ořešáků a slivoní švestek. Jejich nákup hradil

otrokovický výrobce pneumatik, společnost Continental Barum.

„Sázení stromů v regionu u nás patří k dlouholetým aktivitám. Je nám ctí, že jsme mohli společně se Zlínským krajem založit projekt Aleje

„V podobných aktivitách, jako je výsadba stromů u Velkého Ořechova, chceme pokračovat i do budoucna.“

Radim Holíš
hejtmán
Zlínského kraje

Zlínského kraje, což bude mít skutečný dopad na naše okolí a budoucnost. Jedná se o náš dlouhodobý závazek k udržitelnosti a zapojení se do dění v našem regionu,“ zmínil Tomáš Belza, jednatel společnosti Continental Barum Otrokovice. ■

Alena Železníková

Baťova nemocnice likviduje invazní pajasan žláznatý

Krajská nemocnice T. Bati ve Zlíně se aktivně zapojila do úsilí Zlínského kraje o regulaci stromu pajasanu žláznatého, který je na seznamu invazních druhů Evropské unie. V posledních letech se nekontrolovatelně šíří nejen v přírodě, ale i ve městech, kde může ohrožovat stavby, vyvolávat alergie a vytlačovat původní rostliny.

„Velmi vítáme, že nemocnice na výzvu kraje okamžitě reagovala a pustila se do likvidace pajasanu na svém pozemku. Každý podobný krok pomáhá chránit naši krajinu i zdraví obyvatel,“ uvedla krajská radní pro životní prostředí Renata Prchlíková.

Pracovníci údržby ošetřili šest stromů rostoucích nedaleko budovy č. 21 v areálu nemocnice. Použili metodu injekce, kdy do předvrtaných otvorů v kmeni aplikovali herbicid, který postupně zničí celý kořenový systém stromu. Po několika měsících pak suché stromy pokácejí.

Kraj letos zahájil rozsáhlý projekt zaměřený na regulaci invazních druhů a oslovil města, obce, veřejné instituce i soukromé vlastníky, aby se do odstraňování pajasanu zapojili. Přidat se mohou také občané – výskyt pajasanu lze nahlásit v aplikaci BioLog. ■

(žal)

Turisté vyrazili na Klášťov

foto: P. Sedláčková

VÝŠLAP. Na nejvyšší vrchol Vizovické vrchoviny Klášťov vyrazilo na konci října s hejtmánem Radimem Holíšem více než šedesát výletníků. Společný výšlap organizoval Klub českých turistů Zlín. Nechybělo ani poutavé povídání o historii nebo opékání špekáčků. V aktivitách, které mají motivovat lidi k pohybu, bude kraj pokračovat i v příštím roce.

Dětské oči potřebují přirozené denní světlo, ne displeje

Zrak dítěte se vyvíjí už od prvních týdnů života, a přitom stačí málo, aby se vývoj narušil. Krátkozrakost, šilhání či tupožrakost dnes patří k nejčastějším dětským očním vadám – a jejich včasné rozpoznání rozhoduje o budoucím vidění dítěte. Jak poznat, že dítě špatně vidí? Proč přibývá malých krátkozrakých školáků? A kdy je ještě možné zrak „natrénovat“? Na tyto i další otázky odpovídá v dalším díle seriálu Zdraví bez hranic oční lékař JAKUB OŠMERA z Kroměřížské nemocnice.

V jakém věku by měli rodiče poprvé vzít dítě na oční vyšetření?

Závažné vrozené zrakové vady se snažíme zachytit už v porodnici vybavením červeného reflexu zornice několik dní po porodu. První screeningové posouzení zrakových funkcí by mělo proběhnout povinně u dětského lékaře do dvanáctého měsíce věku dítěte s následnou kontrolou za šest měsíců. V případě rodinné zátěže a nejistého předchozího výsledku se screening opakuje i ve druhém a třetím roce života.

Jaké oční vady se u dětí objevují nejčastěji?

Nejčastěji to jsou pocho-pitelně dioptrické vady různého stupně (až dvacet procent dětí), méně často šilhání a tupožrakost (4–6 % dětí). Závažné oční onemocnění jako šedý a zelený zákal jsou naštěstí u dětí poměrně vzácné.

Lze krátkozrakost nebo šilhání u dětí předcházet?

Předcházet jim zcela nejde, lze ale příznivě ovlivňovat jejich vývoj a snažit se minimalizovat nepříznivý dopad na zrakové funkce, tedy i pozdější společenské uplatnění. Poměrně zásadní je i včasné zahájení léčby.

Jakou roli hraje v rozvoji očních vad používání mobilů, tabletů a počítačů?

Digitální zařízení sama o sobě za vznik očních vad nemohou, ale patří mezi rizikové faktory pro progresi, tedy zhoršování krátkozrakosti během dospívání. Navíc se podílí na takzvané „digitální únavě“, kam patří i únava očí a s ní spojené problémy – neostře vidění, pálení a řezání očí, porucha slzného filmu a další.

Co by měli rodiče sledovat, aby včas poznali, že má dítě problém se zrakem?

Podezření na zrakovou vadu se v každé věkové skupině liší. U kojenců je podezřelé, pokud nefixují hračky ani obli-

čeje, mnou si trvale a silně oči, reagují citlivě na běžné světlo. U batolat je to pak opožďování motorického vývoje – nepřesné úchopy, potíže s chůzí, nezájem o drobnější a složitější hračky a přibližování předmětů těsně před obličej. U starších dětí to může být šilhání, neo-

foto: archiv J. Ošmery

hrabanost, narážení do překážek i apatie. Někdy jsou ale děti schopné se na svou vadu dobře adaptovat, a pokud „uniknou“ plánovanému screeningu, může jejich problém zůstat dlouho bez povšimnutí.

Pomáhá dětem pobyt venku a přirozené denní světlo v prevenci očních vad?

Nejen v prevenci očních vad. Samozřejmě pomáhá celkovému rozvoji dětského organismu. Denní světlo bylo identifikováno jako ochranný faktor při zhoršování dětské krátkozrakosti. Podle nedávných studií má protektivně působit pobyt venku na denním světle v délce dvě hodiny a více.

Jsou ve Zlínském kraji dostupné specializované programy nebo vyšetření pro děti v rámci prevence?

Preventivní péče je v celé republice nastavena stejně, regionální rozdíly jsou spíše v dostupnosti odborných ambulancí a specialistů. V ně-

kterých krajích je bohužel česká doba na specializované vyšetření při zachytu oční vady dlouhá, někde je dokonce dostupnost dětského očního specialisty velmi omezená.

Jak správná výživa ovlivňuje zdraví očí? Jsou nějaké konkrétní vitaminy nebo potraviny, které zrak posilují?

V dětském věku postačuje pestrá strava a zdravý životní styl. Co škodí organismu jako takovému, škodí často očím dvojnásob – hlavně kouření, cukrovka, choroby cév... To by se ale dětského věku týkat nemělo. Speciální doplňky stravy pro oči se užívají především u starších lidí. U dětí je doporučuji spíše výjimečně, například u vrozených poruch výživy sítnice.

Jak velkou roli hraje u dětí i dospělých dostatek spánku?

Spánková hygiena je kapitola sama pro sebe. Smyslové orgány jsou na nedostatek spánku zvláště vnímavé, proto je dostatek kvalitního spánku pro zdravé oči důležitým předpokladem.

Co nejvíce škodí očím – ať už u dětí, nebo dospělých?

Řekl bych, že lidé sami... Jak už bylo řečeno – nezdravý životní styl, enormní zraková námaha u počítačů, neodpovídající brýlová korekce ve formě „hotových brýlí z obchodu“, porucha očního povrchu jako následek pobytu v klimatizovaných prostorech a podobně.

Jaké preventivní kroky by měl dělat každý z nás, aby si udržel dobrý zrak co nejdéle?

Zdůraznil bych zejména preventivní prohlídky. Výskyt a zhoršování některých očních onemocnění ovlivnit nelze, u celé řady chorob ale platí, že čím dříve jsou zjištěny a léčeny, tím menší jsou nepříznivé dopady těchto onemocnění. To se týká hlavně tupožrakosti a šilhání v dětském věku a glaukomu u dospělých.

Může dlouhodobá práce na počítači nebo s mobilem způsobit trvalé poškození zraku?

Toto si nemyslím – nebylo to dosud žádnou nezávislou studií prokázáno.

Pomáhají modré filtry nebo speciální brýle proti světlu z obrazovek?

Nemám s nimi osobní zkušenost, je to jakési vylepšení, které je možné použít k oddálení únavy a zvýšení komfortu práce s obrazovkou. Myslím ale, že kvalitní displej tento filtr nutně nevyžaduje. Technické vylepšení brýlí patří spíše do rukou optiků a optometristů.

Jak je na tom Zlínský kraj z hlediska dostupnosti oční péče?

V našem kraji je distribuce a dostupnost péče celkem dobrá, i když jsou menší rozdíly mezi jednotlivými okresy. To je možná dáno i dlouhodobou tradicí očního lékařství ve Zlíně a Oční školy v Kroměříži. ■

Jan Filgas

Zásady prevence očních vad u dětí

- Pravidelné oční prohlídky
- Všímejte si varovných signálů
- Dopřejte dětem dostatek přirozeného světla
- Omezte čas u obrazovek
- Dbejte na správné osvětlení při čtení a psaní
- Nezanedbávejte doporučenou korekci zraku

Pokračování rozhovoru najdete na webu Zlínského kraje.

Partnerem seriálu je Magazín PATRIOT.

U NÁS NA VESNICI

Suchá Loz

Necelých osm kilometrů jihovýchodně od Uherského Brodu leží v údolí potoka Nivnička obec Suchá Loz, jejíž jižní stranu lemují výběžky Bílých Karpat a kterou v letošním ročníku krajského kola soutěže Vesnice roku porota ocenila za komplexní řešení energetické koncepce a odpadového hospodářství. Ke zdejší návštěvě pak lákají nejen kulturní památky, ale i přírodní zajímavosti.

Poprvé se o Suché Lozi mluví ve falzu zakládací listiny vizovického kláštera, která tvrdí, že obec existovala už v roce 1261. Poté se připomíná jako součást statku Strání, kdy ji a okolní obce roku 1423 král Zikmund zastavil a spolu s Bánovem byla součástí uherskobrodského panství. V průběhu dějin Suchou Loz neminulo několik katastrof, kdy byla částečně zničena či vyplněna. Tak jako jinde v regionu, i zde po celou žili především zemědělci a drobní rolníci a obchodníci. A dodnes se pak v obci dochovaly folklorní zvyky – místní pořádají například Kateřinskou zábavu s právem žen a bojem o botu.

↑ **KAPLIČKA SV. PETRA A PAVLA.**
Stavba pochází z konce 18. století.

A k čemu se vztahuje samotný název obce? Je odvozen od suchého vrbového či vinného proutí. Zajímavostí je, že na celém katastru Suché Lozi najdete větrolamy, které zabráňují větrné erozi půdy při jarních jižních větrech. Obec totiž patří mezi místa s největší větrnou erozí v republice.

Pokud si budete chtít prohlédnout zdejší památky, začněte u kostela sv. Ludmily. Unikátní bílá stavba vysvěcená roku 1999 působí v centru obce skutečně monumentálně. Zvláštností je otevřený dřevěný krov, jehož trámoví napodobuje gotickou klenbu. Dále v obci najdete tři kaple a například také památník obětem první světové války.

V lokalitě Na Vinohrádkách, nad obcí směrem k rybníku Ordějov, narazíte na nově postavenou zvonici. Obec ji vybudovala svépomocí jako náhradu za zvonici starou a naskytne se vám od ní dechberoucí výhled na okolní krajinu.

↑ **SVATOSTÁNEK.** Kostel sv. Ludmily je dominantou obce.

Má šestiúhelníkový půdorys a měří symbolických 12,61 metru – tím místní odkazují k první písemné zmínce o Suché Lozi. Zavítat můžete po domluvě také do Sucholožské chalupy, rodného domu zdejšího spisovatele a profesora Josefa Adamce. Mimo jiné se tam konají různé společenské akce jako oslavy Vánoc, Velikonoc nebo hody.

↑ **ZVONICE.** Nová zvonice vyrostla v lokalitě Na Vinohrádkách, nad obcí směrem k Ordějovu.

Pokud dáváte přednost výletům do přírody nebo sportu, určitě se zastavte u pramenů lithiové kyselky Slatiny, kam vede i cyklistická stezka Na kole po stopách Komenského podhůřím Bílých Karpat. Vyhledávaným místem je rovněž rybník Ordějov mezi Suchou Lozí a Bystřicí pod Lopeníkem či pumptrack pro všechny milovníky adrenalinového ježdění nejen na kole. ■

Alena Železníková

Fakta o obci

okres: Uherské Hradiště
starosta: Václav Bujáček
počet obyvatel: 1 176
počet domů: 360
rozloha: 1 700 ha
nadmořská výška: 304 m n. m.
web: www.suchaloz.cz

Zajímavost

Suchá Loz uspěla v soutěži Vesnice roku už v roce 2007. Tehdy vyhrála krajské kolo, kdy zvítězila v konkurenci dalších osmnácti obcí. Zlatou stuhu získala za rozvoj ve všech oblastech života, od budování infrastruktury až po udržování tradic. A dařilo se jí i v celorepublikovém finále – odnesla si tenkrát třetí místo.

Tři otázky pro starostu Václava Bujáčka

Kdyby se vaše obec měla zapsat do knihy rekordů, v čem by vynikala?

Myslím si, že jsme jedna z mála částí na zeměkouli, kde každý den v roce fouká. V naší obci koluje úsměvné heslo, že pokud na televizních obrazovkách hlásí v počasí, že bude foukat „mírný jižní vítr“, tak my všichni občané v obci víme, že u nás bude „URAGÁN“, tedy velmi silný vítr. Lidé nově přistěhovaní si na tuto skutečnost dlouhá léta zvykají.

Které místo tu máte nejraději a proč?

V obci, popřípadě v celém jejím katastru, je spousta hezkých míst, takže jedno konkrétní neumím říct. Krásný pohled je od naší zvonice sv. Jana Křtitele, kde vidíme nejen celou obec, ale i podhůří Bílých Karpat, a to na jaře, kdy všechno kvete, nebo i na podzim, kdy je celá obec a příroda nádherně zbarvená. U vodní nádrže Solařky je zvláštní klid. Anebo naopak v našem kulturním sále při plesech, zvěřinových hodech, fašanku je zase výborná veselá atmosféra. Zkrátka každé místo v obci má své zvláštní kouzlo.

Kdybyste měl neomezený rozpočet, co byste v obci udělal?

Těch věcí je spousta, ale první bychom dodělali zbývající rekonstrukci vodovodu, veřejného osvětlení a chodníků. A jako každá obec máme spousta dalších záměrů – rozšíření školy, optická kabelizace, parkovací místa, cyklostezka k obchvatu, zasilování průmyslové zóny, nová zástavbová lokalita, mokřad u „Obory“ a další.

Poctivá povidla se vaří až dva dny, nic se nesmí uspěchat

Před patnácti lety dostali manželé Denisa a Kamil Mezníkoví možnost pronajmout si několik hektarů ovocných sadů. A protože jsou oba zemědělští inženýři, rozhodli se, že do toho půjdou, nasadí nové stromky a pustí se do pěstování ovoce na další zpracování. V Janově u Vsetína založili rodinnou farmu Veselý grunt, a než stromy začaly plodit, vybudovali potřebné zázemí pro výrobu ovocných pálenek a povidel. Tu rozjeli v roce 2013. V letošním roce jejich švestková povidla obdržela ocenění Chuť Zlínského kraje.

Tisíce ovocných stromů

„Veškerá naše produkce začíná v sadech. Obhospodařujeme celkem 25 hektarů ovocných stromů, z toho 18 hektarů švestek,“ říká Denisa Mezníková. Na jeden hektar v průměru připadá 400 stromů. A to už je hodně vysoké číslo. Není proto divu, že Mezníkoví ke sklizni využívají brigádnickou výpomoc. Používají osvědčenou metodu sběru do širokých plachet. Ty se natáhnou pod stromy, s nimiž se potom třepe. Většina sadů se totiž nachází v prudkých svazích, kam nelze nasadit moderní techniku. Pokud je dobrý rok, sklízí tu až 40 tun švestek. Většina z nich přijde do kvasu, který se pak přemění ve slivovici. Na povidla jde pouze necelá desetina produkce, tedy asi 3 tuny.

Tradiční postupy

Povidla na Veselém gruntu zpracovávají tradičním postupem, tak jak to dělaly už naše prababičky. Vypeckované ovoce se nasype do otevřeného měděného kotle, pod kterým se topí dřevem, a poté se vaří, vaří a vaří... „Míchá se do té doby, než mají povidla tu správnou konzistenci, nic se nesmí uspěchat. To může trvat až dva dny,“ přibližuje Denisa Mezníková. Dnes už při míchání lidskou silou pochoptitelně nahradila elektrina, jinak ale výrobní postup zůstává stejný jako před sto lety. Kromě švestkových tu dělají i povidla višňová. Pro jejich výrobu spotřebují asi tunu višní ročně.

↑ ZDRAVÍ Z VALAŠSKA.
Povidla jsou zdravější variantou přeslazených ovocných pomazánek.

Pomáhají i čmeláci

Základem úspěchu je pečlivá starost o stromy. To je práce prakticky na celý rok. Začíná se v lednu, končí v listopadu. V zimě je potřeba stromy ochránit před okusem zvěří, na jaře se stříhají, v létě a na podzim je kromě samotné sklizně potřeba udržovat i travní porost v celém sadu, aby se lidem švestky dobře sbíraly. K tomu,

aby se urodilo, je nezbytné, aby byly květy dobře opylovány. Na Veselém gruntu k tomu používají čmeláky. Ti totiž, na rozdíl od včel, dokáží pracovat i v horších teplotních podmínkách, a jsou tedy pro Valašsko ideální volbou.

Dny otevřených dveří

Na Veselém gruntu pravidelně pořádají dny otevřených dveří, kde vás čekají komentované prohlídky, odborné přednášky i bohaté občerstvení. A pokud budete mít cestu kolem někdy jindy (Veselý grunt leží přímo u hlavního tahu mezi Vsetínem a Velkými Karlovicemi), stavte se v jejich farmářské prodejně, ve které prodávají nejen svoje povidla a pálenky, ale i produkty partnerských regionálních producentů z celé Moravy. ■

Jan Vandík

↑ RODINNÝ PODNIK. Denisa Mezníková (na snímku vlevo) se do podnikání pustila společně s manželem. Na výrobu povidel spotřebují čtyři tuny ovoce ročně.

Chuť
Zlínského kraje
2025

Ocenění Chuť Zlínského kraje uděluje Zlínský kraj regionálním výrobcům potravin, kteří používají kvalitní suroviny ze zdejšího regionu. Cílem je podpořit je, aby se jejich výrobky dostaly k více zákazníkům. Navštěvujeme oceněné producenty a v Magazínu 21 přinášíme jejich příběhy.

Veselá švestková povidla

Na Veselém gruntu do povidel nepřidávají žádná činidla ani barviva, protože dlouhým vařením se přirozeně dosáhne jejich typické hustoty i barvy. Kromě přímé konzumace se nádherně hodí i jako nádivka do buchet nebo na tradiční frgály. Uvařena byla z odrůdy Hanita, která uzrála na jihozápadní straně nad Lhotou u Vsetína.

Jak to vidí radní

„Rodinná farma Veselý grunt z Janově představuje příklad moderního, ale poctivého zemědělství. Kombinuje tradiční valašské řemeslo s respektem k přírodě a nabízí produkty, které si zachovávají původní chuť ovoce bez zbytečných přísad. Jejich švestková povidla mě svojí vynikající chutí i krásnou vůní vrátila ve vzpomínkách zpátky do dětství. Ocenění Chuť Zlínského kraje si tak plným právem zaslouží.“

Renata PRCHLÍKOVÁ

radní pro životní prostředí
a zemědělství Zlínského kraje

foto: A. Korvas

Předvánoční Slovácko

Advent je časem, kdy se Slovácko ponoří do klidu, vůně perníku, svařáku a zvuku cimbálu. Místní tradice tu nejsou jen kulisou. Jsou živé, hřejivé a srdečné. Adventní čas je také časem mnoha zvyků. Od svaté Kateřiny se započalo s úklidem a pečením perníčků, aby na advent bylo vše připraveno, na Ondřeje se věštilo budoucí manželství nebo počasí na příští rok a na Barboru se do vázy dávala třešňová větvíčka, která měla do Vánoc vykvést a symbolizovat tak štěstí a lásku.

Advent na Slovácku

V Uherském Brodě se 6. prosince koná **Mikulášská objížďka**, která každoročně přiláká malé i velké návštěvníky. Mikuláš s anděly a čerty projíždí městem v historickém kočáře taženém koňmi, rozdává dětem drobné dárky a zastavuje se na místech, kde ho vítají rodiny i kolemjdoucí. Večer zakončí koncert na Masarykově náměstí, který dodá celému dni sváteční atmosféru. Nechybí ani rozsvícení vánočního stromu za přítomnosti mikulášské družiny.

foto: R. Chvíla

↑ **NA KONÍCH.** Mikulášská objížďka v Uherském Brodě.

V Uherském Hradišti se adventní atmosféra soustředí na Masarykově náměstí, kde od 13. do 22. prosince probíhá **Velký vánoční jarmark**. Nabízí výhradně rukodělné výrobky od regionálních tvůrců – keramiku, šperky, textil, dekorace i tradiční pochutiny. Jarmark je doplněn folklorním vystoupením a bohatým programem po celých devět dní.

Ve **Vlčnově** se 13. prosince konají **Tradiční Vánoce** – s kyselici, oplátkami, litím olova a zpěvem koled v památkových usedlostech. Ve stejný den probíhá v památkových domcích v **Hluku** akce **Došli jsme k vám na koledu**. Vráťte se v čas, ochutnáte typickou hluckou vánoční fazolovou polévku s „lokšama“, s dětmi si vyrobíte vánoční ozdoby, potkáte mikulášskou družinu, lucky a tři krále, zkrátka se necháte vtáhnout do té správné vánoční atmosféry.

Skanzen Rochus v Mařaticích v Uherském Hradišti připravuje na 29.–30. listopad program **Adventní čas je tady zas**, který přibližuje adventní zvyky našich předků. Návštěvníci se mohou těšit na ukázky pečení, výrobu ozdob, zpívání koled a komentované

prohlídky chalup s adventní výzdobou. Vrcholem sezony je **Štěpánské koledování ve stodole** 26. prosince, kdy se skanzen promění v živou scénu lidových písní a příběhů.

Betlémy a vánoční hudba na Slovácku

Betlémy mají na Slovácku zvláštní místo. V kostelech po celém regionu se konají **živé betlémy**, které propojují víru, folklor a komunitu. V **KOVZOO ve Starém Městě** najdete unikátní dřevo-kořovový betlém v nadživotní velikosti, obklopený světelnou výzdobou. Navštívit jej můžete od 29. listopadu až do 4. ledna 2026.

Také hudba je nedílnou součástí adventu. Na Slovácku se konají koncerty od folklorních souborů až po vánoční vystoupení v kostelech. Mezi nejvýznamnější se řadí **Svatoštěpánský koncert na Velehradě**, pořádaný 26. prosince, a 28. prosince **Vánoční koncert Chorus Castelli s cimbálovou muzikou Denica**.

foto: Park Rochus

↑ **ADVENTNÍ ČAS.** Park Rochus v Uherském Hradišti.

A komu by se chtělo na Slovácku slavit a zároveň se vyvětrat, ten je srdečně vítán na událost **Česko-Slovenský silvestr na Velké Javořině**.

Více informací na www.slovacko.cz. ■

(red)

Východní
MORAVA

SLOVÁCKO

Luštěte a vyhrajte s Magazínem21

M21	LIHOVINA Z RÝŽE	DOMÁCKY LENKA	STŘÍBRO (ZN.)	M21	BOLENÍ	ANETA (DOM.)	KOVO- NOSNÁ HORNINA	M21	NAŠE TELE- VIZE	OVLÁD- NOUT	KRYSA (ANGL.)	OTEC (KNIŽ.)	DÁVAT POVELY	ZAJIŠTĚNÍ PŘÍSTROJE	ROZPOUŠ- TĚDLO
ALOU				LIKÉRNÍK				LOVIT V NORÁCH							
2. díl tajenky								PÉČE (ZAST.)							
								OKR. MU- ZEUM							
STARÉ ZÁJMENO			DOHLÍŽET									OBRUBA			
			SPZ TŘEBÍČ									LESKLÝ NÁTĚR			
POPRAVČÍ				KOZÁCKÝ NÁČELNÍK							ROKY (NÁŘ.)				
				OD							PURPUR				
M21	SBÍRKA NÁBO- ŽENSKÝCH KNIH	HROB							ŘECKÝ SOCHAŘ						
BRAZIL- SKÝ SPI- SOVATEL									BATOH				PÁDOVÁ OTÁZKA		
													ČÁST KALHOT		
MPZ VANUATU			NÁZEV HLÁSKY S			MUŽSKÉ JMÉNO	MPZ POLSKO	LAVICE (NÁŘ.)	PO- VZDECH			SLONÍ ZUB			
			BAŤA (ANGL.)						INDICKÝ SERIÁL			LAŠKO- VÁNÍ (ZAST.)			
VÝCHOVNÉ (NĚM. ZKR.)				OHŘÍVAT SE							POPÉVEK			INICIÁLY KRYLA	AUTONOM. OBLAST (ZKR.)
				ČIN (NĚM.)							KLUB ANGAŽ. NESTRAN.				
ZNAČKA AUTA					ČÁST STODOLY					SLZA					
					TAHLE					HLE (NÁŘ.)					
TROUBITÍ (DĚTSKÝ)							3. díl tajenky								
VÝVOJKA							ALENA (DOM.)								AMADO, AMATOL, ATAL, AVESTA, EZB, ONATAS, TAMASOL

V minulém čísle jste mohli získat „LISTKY NA FILHARMONII“ (tak zněla tajenka). **Z úspěšných řešitelů byli vylosováni výherci: Kateřina Holíková ze Slušovic, Bronislav Salvet z Pitína a Karel Řezanina z Napajedel. Gratulujeme!** Vyluštěnou křížovku z aktuálního čísla nám se svou adresou a telefonickým kontaktem mohou soutěžící doručit do 10. prosince na adresu: Oddělení vnějších vztahů, Krajský úřad, tř. T. Bati 21, Zlín, 761 90, na obálku pište KŘÍŽOVKA; nebo e-mailem na: **Magazin21@zlskykraj.cz**.

Věděli jste, že...?

... k oblíbeným návštěvnickým cílům Zlínského kraje patří také pobočky Muzea regionu Valašsko, mezi něž se řadí i zámky Vsetín a Kinských ve Valašském Meziříčí? Uvnitř nenajdete historické komnaty ani dobové vybavení, ale pulzující muzea plná zajímavých programů, expozic a výstav. Dvě zbrusu nové výstavy zde můžete navštívit i v prosinci. Zámek Kinských představuje vzácné archeologické nálezy z Valašského Meziříčí a okolí a na zámku Vsetín začíná 7. prosince výstava tradičních lidových masek z Valaška a Rumunska. Více na www.muzeumvalassko.cz. ■

								3
		1	2	3				
						8	5	
						1		
7		9		8		6		
3				1	2		7	
2		3	1				9	5
4		7		9				
						3		8

DEN VÁLEČNÝCH VETERÁNŮ. U příležitosti Dne válečných veteránů, který připadá na 11. listopad, ocenil Zlínský kraj dvě desítky osobností z regionu. Medaile s motivem Josefa Valčíka, hrdiny protinacistického odboje, obdržely za zásluhy o obranu země. Předávání medailí v sídle kraje předcházela vzpomínková akce u památníku v parku Komenského ve Zlíně.

SBÍRKA POTRAVIN. Zaměstnanci krajského úřadu se i na podzim zapojili do celostátní Sbírký potravin. Dobrovolníci z řad úředníků pomáhali v supermarketech po kraji s přebíráním darů, jejich tříděním i následnou distribucí prostřednictvím Potravinové banky Zlínského kraje.

OCENĚNÍ. Mezi těmi, kterým prezident republiky Petr Pavel ve Vladislavském sále Pražského hradu udělil státní vyznamenání, je i paní Zdenka Wasserbauerová z Otrokovic. Ta se téměř třicet let aktivně věnuje náboru lidí do Českého národního registru dárců dřevě. Přivedla do něj už přes 30 tisíc dobrovolníků a zásadně tak přispěla k záchraně mnoha lidských životů. Za to od hlavy státu převzala medaili Za zásluhy.

VÝROČÍ ČESKOSLOVENSKA. 107. výročí vzniku samostatného Československa, které připadá na 28. října, si připomněli účastníci pietního aktu před sochou T. G. Masaryka u Kongresového centra ve Zlíně. Za Zlínský kraj se památce těch, kdo se zasloužili o zrod našeho prvního nezávislého státu, přišla poklonit náměstkyně hejtmanky Eliška Olšáková.

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ. Krajský úřad a Zlínský kraj přivítaly během historicky prvního dne otevřených dveří, který se uskutečnil u příležitosti 25. výročí vzniku krajů, zhruba 650 návštěvníků. Lidé měli jedinečnou možnost blíže poznat práci jednotlivých odborů, dozvědět se více o pracovních příležitostech, nahlédnout do míst v Baťově mrakodrapu, která nejsou běžně přístupná, nebo si užít doprovodný program. Přichystané byly i prohlídky pro školy.

LIDOVÁ STAVBA. Titul Lidová stavba roku 2025 Zlínského kraje získala chalupa Hajan č. p. 21 v Lužné. Usedlost je památkou místního významu, tvoří ji obytné stavení, kamenný chlév, komora se sklepem a kamenná sušárna ovoce. Majitel Radim Filgas ji v roce 2021 koupil v neutěšeném stavu a sám přistoupil k její obnově. Rekonstrukce, při níž se snažil zachovat ducha starého Valašska, mu trvala dva roky.

VÁNOČNÍ JARMARK V RYMICÍCH

7. 12. / Muzeum v přírodě Rymice

Vánočně vyzdobené chaloupky na několika místech v Rymicích ožijí adventní atmosférou, tradičními řemesly a hudebním programem. Návštěvníci se mohou těšit na rukodělný jarmark, ukázky kovářství, draní peří, textilních technik i pečení vánočního cukroví. Děti si vyzkoušejí vánoční dílničky a nahlédnou do poklidného adventu na vesnici minulých staletí.

www.muzeum-km.cz

KONCERT PRO PORADENSKÉ CENTRUM

13. 12. / Kongresové centrum Zlín

Adventní večer plný hudby nabídne vystoupení Divčího pěveckého sboru Střední pedagogické školy Kroměříž pod vedením Jiřího Jablunky. Zazní vánoční koledy, populární české i zahraniční písně i filmové melodie. Speciálním hostem bude zpěvák a kytarista Thom Artway, který se sborem uvede jedinečné aranže svých skladeb. Program doplní cimbálová muzika. Výtěžek koncertu podpoří činnost Poradenského a krizového centra Zlínského kraje.

www.pkcentrum.cz

NĚŽNÁ KRÁSA KRAJKY

15. 11. – 21. 12. / Zámek Lešná u Valašského Meziříčí

Výstava Muzea regionu Valašsko na Zámku Lešná představuje kouzlo tradiční paličkované krajky i bílé výšivky. Autoři Hana Hyžáková, Marie Pyrchalová a Muzeum Zubří přibližují jemnost a krásu tohoto ceněného regionálního řemesla. To vše v prostředí vánočně vyzdobeného zámku. Výstavu doplní doprovodné programy, ukázky vyšívání a komentované prohlídky během adventních akcí.

www.muzeumvalassko.cz

ČLOVĚK A PES V SOUČASNÉM UMĚNÍ

do 18. 1. / 14|15 BAŤŮV INSTITUT

Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně představuje kolektivní výstavu, která zkoumá vztah člověka a psa v umění od 18. století po současnost. Přes padesát děl více než třiceti autorů ukazuje rozmanité přístupy v malbě, plastice, fotografii i videu. Výstava sahá i mimo galerii – do exteriéru Zlína, kde jsou instalovány plastiky Františka Skály a Veroniky Psotkové.

www.galeriezin.cz

VÁNOČNÍ POHÁDKA NEJEN PRO ZVÍŘÁTKA

12. 12. / 14|15 BAŤŮV INSTITUT

Hudební pohádka pro děti od tří do deseti let přenesle malé diváky do garáže plné zvířátek, kde se chystají Vánoce a moudrá sova vypráví příběh o narození Ježíška. Autorskou inscenaci plnou hudby a adventní atmosféry připravilo duo Musica Angelica Zlín. Představení v kavárně budovy 15 v Baťově institutu začíná v 17 hodin.

www.14-15.cz

NA NITKÁCH. VÝSTAVA LOUTEK

9. 10. – 11. 1. / Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

Výstava v prostorách Slováckého muzea představuje dílo výtvarníka Oldřicha Rédy, který se proslavil jako autor kostýmů, scén a loutek pro divadla po celé republice. Návštěvníci mohou obdivovat návrhy scén, desítky originálních loutek i exponáty zapůjčené z napajedelského souboru Klubíčko. Nechybí interaktivní dětský koutek, kde si nejmenší mohou postavit vlastní pohádkový hrad.

www.slovackemuzeum.cz

ADVENTNÍ BENEFIČNÍ KONCERT

20. 12. / kostel sv. Františka Xaverského, Uherské Hradiště

Tradiční předvánoční koncert Uherskohradištské nemocnice přinese výjimečný hudební zážitek i podporu dobré věci. Vystoupí Slovácký orchestr mladých pod vedením Jiřího Pospíchala, BrKo Ensemble a varhaník Jan Gottwald. Adventní ladění, vánoční melodie i duchovní atmosféra historického kostela na Masarykově náměstí slibují nezapomenutelný zážitek. Vstupné je dobrovolné.

www.nemuh.cz

VÁNOCE NA DĚDINĚ

13.–14. 12. / Valašské muzeum v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm

Tradiční vánoční jarmark v Rožnově pod Radhoštěm přenesle návštěvníky do světa valašských Vánoc s vůní jehličí, koledami a řemesly. Ve Valašské dědině ožijí expozice s ukázkami lidových zvyků, vařením štědračky či obchůzkami lucek a čertů. K zakoupení budou dárky od lidových tvůrců. Program přinese i hudební vystoupení a spoustu další zábavy.

www.nmvp.cz

VÁNOČNÍ ZOO ZLÍN 2025

20. 12. – 4. 1. / Zoo Zlín

Vánoční atmosféru zlínské zoo rozzáří originální světelná výzdoba, která promění areál v pohádkový svět plný zářících siluet exotických zvířat. Návštěvníci mohou pod vánoční strom před zámkem Lešná přinést dárky pro zvířata – nejvíce ocení ovoce, zeleninu, oříšky či luštěniny. Zoo zůstává otevřena po celé svátky včetně Štědrého dne, kdy se brány uzavírají ve 14 hodin.

www.zoozin.eu

VALAŠSKÝ MIKULÁŠSKÝ JARMEK

6. 12. / Valašské Klobouky

Jednu z největších předvánočních akcí na Moravě, Mikulášský jarmek, přivítají Valašské Klobouky už po dvaatřicáté. Uličky města zaplní řemeslníci, muzikanti, valašské speciality a stovky masek, které se vydají do ulic při mikulášské obchůzce. Ve starých domech a chalupách návštěvníci poznají dávná řemesla – předení, tkaní, kovářství i pečení v peci.

www.jarmek.cz

PRINCEZNA ZE MLEJNA

11. 12. / Kongresové centrum Zlín

Filharmonie Bohuslava Martinů zve na hudební projekci oblíbené pohádky Zdeňka Trošky Princezna ze mlejna z roku 1994. Film doprovází živá orchestrální hudba, která oživí kouzelný příběh mládence Jindřicha a mlynářovy dcery Elišky. Koncert vznikl ve spolupráci s festivalem Soundtrack Poděbrady.

www.filharmonie-zlin.cz

HISTORIE HŘEBČINA

18. 9. – 4. 1. / Muzeum Napajedla

Výstava v napajedelském muzeu přibližuje stavební i kulturní vývoj jednoho z nejvýznamnějších hřebčínů střední Evropy. Návštěvníci nahlédnou do historie místa, kde se od 19. století spojuje noblesa architektury s tradicí chovu ušlechtilých koní. K vidění jsou historické plány, archivní fotografie i unikátní dokumenty, z nichž mnohé jsou vystaveny vůbec poprvé. Komentovaná prohlídka s autorkou Kristýnou Petříčkovou se uskuteční 7. prosince.

www.muzeum.napajedla.cz